

σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς της προσθέτουσα ὅτι ἐπλήρωνεν ἀκριβῶς ἀντικείμενόν τι, τοῦ ὁποίου εἶχε κάμει χρῆσιν ὁ μέγας ζωγράφος. Δὲν ἐζήτηε πρᾶγμα ἀξίας, ἀλλὰ παραμικρόν τι καὶ ἀνωρελὸς ἀντικείμενον.

Ὁ ὑπηρετὴς, πονηρὸς ὡς ὁ Σκαπίνος τοῦ Μολιέρου, ἐνόησε τὴν κόμησσαν, καὶ ἐπρότεινε νὰ δώσῃ αὐτῇ κατὰ τι ἔκτακτον, τὸ ὁποῖον μάλιστα διήλθε διὰ τοῦ στόματος τοῦ κυρίου του.

— Ἀληθῶς! ἀνέκραξε μετὰ χαρᾶς ἡ κόμησσα, ἀλλὰ τί; Ὅθ' εἶμαι τῶντι εὐτυχιστάτη!

— Κουκούτσια κερασίῳ, κυρία μου! Ἴσα, ἴσα ὁ κ. Henner προσγευμάτισε πρὸ ὀλίγου, καὶ τὰ κουκούτσια εἶνε ἀκόμη ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Δι' ἕκαστον πυρῆνα ἡ κόμησσα ἐπλήρωσε προθύμως ἐν λουδοβίκειον καὶ ἀπῆλθεν εὐδαίμων.

Φεῦ! ἡ χαρὰ της δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Τὴν παρελοῦσαν, ἐβδομάδα ἦτον, ὅπως καὶ ὁ Henner, προσκεκλημένη εἰς ἐπίσημον γεῦμα. Εἰς τὰ ἐπιδόρπια παρετέθησαν κεράσια, ἀλλ' ὁ Henner οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἤγγισε.

— Πῶς; δὲν τρώγετε κεράσια, ἀφ' οὗ μάλιστα κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν εἶνε τόσον σπάνια; ἠρώτησεν ἐκπληκτος ἡ κόμησσα.

— Ὅχι, κυρία μου, εἶνε καρπὸς ὃν ἀηδιάζω καὶ οὐδέποτε τρώγω.

Ὁ ὑπηρετὴς εἶχε δώσει εἰς τὴν κόμησσαν πυρῆνας κερασίῳ, τὰ ὅποια αὐτὸς οὗτος εἶχε φάγει!

* *

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἰωσήφ ὁ Β', αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, ὁδοιπορῶν ἀγνώριστος, κατέλυσε εἰς χωρίον, ὅπου εἰσελθὼν εἰς μικρὸν ξενοδοχεῖον, ἐζήτησε δύο ἀυγά νωπά.

Ἐκ τῆς ἀδιακρισίας ἐνὸς τῶν θεραπόντων ἡ ξενοδόχος ἔμαθε τίς ἦτο ὁ ξένος της.

Ὅτε ἐζήτηθη ὁ λογαριασμός, ἡ ξενοδόχος ἐζήτησεν ἐν λουδοβίκειον δι' ἕκαστον ὠόν.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἐκπλαγείς διὰ τὴν ὑπερβολικὴν ταύτην τιμὴν, ἠρώτησεν

— Εἶνε λοιπὸν πολὺ σπάνια τὰ αὐγά ἐδῶ;

— Ὅχι, αὐθέντα μου, ἀπεκρίθη ἡ ξενοδόχος, ἀλλὰ οἱ αὐτοκράτορες μόνον σπανίζουσιν.

Ἄν καὶ ὀλίγον φιλάργυρος Ἰωσήφ ὁ Β' διέταξε καὶ ἐπλήρωσαν τὰ δύο λουδοβίκεια.

ΕΝΤΥΨΩΣΕΙΣ

Τὸν δοῦκα τοῦ Lauzun, καταδικασθέντα εἰς θάνατον τῷ 1793, ἦλθε νὰ ζητήσῃ καὶ παραλάβῃ ὅπως ἀπαγάγῃ εἰς τὸ ἱκρίωμα ὁ δήμιος, καθ' ἕνα ὦρον ὁ δοῦξ ἀπεγεύετο δωδεκάδα τινὰ ὄστρεϊδίων.

— Φίλε μου, τῷ εἶπεν, ἄφρετέ με νὰ τελειώσω τὰ ὄστρεϊδιά μου, τοῦτο δὲν θὰ διαρκῆσῃ πολὺ.

Μεταξὺ δὲ τρώγων τὰ νόστιμα ὄστρακώδη, ἔλεγε καὶ πρὸς τὸν δήμιον

— Διὰ τὸ ἔργον, ὅπου μετέρχεσθε, χρειάζεται δύναμις· πιστεῖτε ἐν ποτήριον ἀπὸ τὸν λευκὸν τοῦτον οἶνον· εἶνε κάλλιστος.

Ἀνέβη ἔπειτα εἰς τὸ μοιραῖον ἱκρίωμα, καὶ ὑπέστη τὸν θάνατον μετὰ τῆς ἀνδρίας, ἣν εἶχε δεῖξῃ εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν.

Πολλάκις, παρατηρεῖ Ἀλέξανδρος Δυμάς ὁ υἱός, λέγουσι κοινῶς: Αἱ δουλειαίς· ὁ δεῖνα κάμνει καλαῖς δουλειαίς, καὶ τὰ παρόμοια. Ἀλλὰ τί εἶνε ὅλαις αἱ δουλειαίς αὐταίς; — Ἡ περιουσία τῶν ἄλλων.

Ἐν τῇ ὁδῷ Ἐρμού πρὸ ἀδαμαντοπωλείου: Ἡ σύζυγος. — Ἄ, τί ὠραῖοι ἀδάμαντες, Γιάγκο! Ὁ σύζυγος. — Ἐλα, ἀγαπητή μου, νὰ ἴδῃς εἰς τὸ ἀντικυρῶν κατάστημα ὀλόκληρον κοστοῦμα διὰ δεκαεπτὰ φράγκα. ΙΩΝΑΣ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ὁ κοινωνικὸς βίος ἔχει τὸ κακὸν νὰ διεγείρῃ ἀνώμαλα πάθη καὶ νὰ δημιουργῇ περιπτώσεις, αἵτινες καθιστῶσι δυσχερῆ τὴν διάκρισιν τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἐνῶ αὐτὴ ἔπρεπε νὰ εἶνε εὐδιάκριτος καὶ πλατεῖα.

*

Μακάριος ὁ γνωρίζων νὰ λέγῃ ὄχι. Μόνος ὁ δυνάμενος νὰ εἴπῃ ὄχι καὶ εἰς παιδίον καὶ εἰς πτωχὸν καὶ εἰς γέροντα καὶ εἰς γυναῖκα ἀκόμη εἶνε πρᾶγματι κύριος τοῦ καιροῦ του, τῆς περιουσίας του, καὶ αὐτῆς τῆς τιμῆς του (Octave Feuillet).

Ἐπειδὴ εἶν ἐνδεχόμενον νὰ διακοπῇ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἔτους ἡ ἐκδοσις τῆς Ἐστίας, γνωστοποιεῖται πρὸς τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ συνδρομητὰς αὐτῆς, ὅτι συνδρομαὶ διὰ τὸ ἔτος 1881 δὲν εἶνε δεκταὶ πρὸ τῆς 1 προσεχοῦς Ἰανουαρίου.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Αἱ ἐκ μελάνης κηλίδες, ἂν μὲν εἶνε πρόσφατοι, καθαρίζονται δι' ὕδατος καὶ σάπωνος· ἂν δὲ παλαιαί, διὰ ζωμοῦ λεμονίου· ἂν δὲ μηδ' οὕτως ἀφαιρεθῶσιν, ἐλαχίστη ποσότης ὀξάλικοῦ ὀξέως ἐξάλειφει αὐτάς. Πρέπει ὅμως παραχρῆμα νὰ τρίψωμεν δυνατὰ εἰς ἄρθρον ὕδωρ τὸ οὗτω καθαρισθὲν ἐνδυμα, διότι ἄλλως τὸ ὕψισμα καιόμενον ἐκ τῶν καυστικῶν αὐτῶν ὑλῶν σχίζεται εὐθὺς μετὰ ταῦτα. Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ καθαρίζειν τὴν μελάνην εἶνε χορήσιμος εἰς τὰ ἀσπρόρρουχα μόνον, εἰς δὲ τὰ χρωματιστὰ ὀλίγον γάλα δύναται νὰ συντελέσῃ πρὸς καθαρισμὸν τῆς μελάνης καὶ ἔπειτα σαπῶνισμα πρὸς ἐξάλειψιν τοῦ γάλακτος.

στασις· καθ' ἑκάστην ἐπιστρέφων οἴκαδε, νομίζεις ὅτι ἐπιστρέφεις ἀπὸ ταξείδιον· κατὰ πᾶσαν δὲ προῖαν ἐρωτᾷς:—'Ἄλλὰ τῶντι ἐδῶ πλησίον εἶνε ἡ Σταμπούλ;—Δὲν γνωρίζεις τις τί νά εἴπῃ· ἡ μία ἐντύπωσις ἐξαλείφει τὴν ἄλλην, αἱ ἐπιθυμίαι συσσωρεύονται, ὁ καιρὸς φύγει· θέλεις νά μείνης ἐκεῖ διὰ βίου, καὶ πάλιν θέλεις ν' ἀναχωρήσῃς τὴν ἐπιούσαν. Καὶ ἔπειτα νά θέλῃς νά περιγράψῃς ὅλον τοῦτο τὸ χάος! Ἐνίοτε μοῦ ἐρχεται ὁ πειρασμὸς νά κάμω ἕνα σωρὸν ὅλα τὰ βιβλία καὶ ὅλα τὰ χαρτία, ὅσα ἔχω ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, καὶ νά τὰ ρίψω ὅλα ἕξ ἀπὸ τὸ παρῦρον.

Ὁ φίλος μου καὶ ἐγὼ δὲν ἐσκέφθημεν περὶ τοῦ πρακτέου εἰμὴ τὴν τετάρτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς μας. Ἄπὸ πρώτας ἤμεθα ἐπὶ τῆς γερύρας, μὴ γνωρίζοντες ἀκόμη τί ἐμέλλομεν νά πράξωμεν τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅτε ὁ Ὑόυγκ μοι ἐπρότεινε νά ἐπιχειρήσωμεν μίαν μεγάλην ἐκδρομὴν, μὲ σκοπὸν ὠρισμένον, καὶ μὲ πνεῦμα γαλιηνιάτον, διὰ νά παρατηρήσωμεν καὶ σπουδάσωμεν.—'Ἄς διατρέξωμεν,— μοι εἶπεν,— ὅλην τὴν βορείαν ὄχθην τοῦ Κερατίου κόλπου, ἀκόμη καὶ ἂν πρὸκειται νά περιπατῶμεν μέχρι τῆς νυκτός. Θὰ γευματίσωμεν εἰς ἕν τουρικὸν καπηλεῖον, ὁ ἀναπαυθῶμεν μετὰ τὸ γεῦμα εἰς τὴν σιανὴν πλατάνου, καὶ θὰ ἐπιστρέψωμεν μὲ ἕν καΐκι.—'Ἐδέχθη τὴν πρότασιν· ἐπρομηθεύθημεν σιγάρα καὶ κερμάτια, καὶ, ἀφοῦ ἐρρίψαμεν ἕν βλέμμα εἰς τὸν χάρτην τῆς πόλεως, ὠδεύσαμεν πρὸς τὸν Γαλατᾶν.

Ὁ ἀναγνώστης, ὅστις θέλει νά γνωρίσῃ καλῶς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἂς λάβῃ τὸν κόπον νά μᾶς συνοδεύσῃ.

Φθάνομεν εἰς τὸν Γαλατᾶν. Ἄπὸ ἐδῶ ἀρχίζει ἡ ἐκδρομὴ μας. Ὁ Γαλατᾶς κεῖται ἐπὶ λόφου, ὅστις σχηματίζει ἀρωτήριον μετὰξὺ τοῦ Κερατίου κόλπου καὶ τοῦ Βοσπόρου, ὅπου ἦτο τὸ μέγα νεκροταφεῖον τῶν ἀρχαίων Βυζαντιῶν. Ὁ Γαλατᾶς εἶνε τὸ ἄστυ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὅλοι σχεδὸν οἱ δρόμοι εἶνε στενοὶ καὶ σκολιοὶ, ἔχοντες ἐκατέρωθεν οἰκωπέλαια, ζαχαροπωλεῖα, κουρεῖα καὶ κρεωπωλεῖα, ἐλληνικὰ καὶ ἀρμενικὰ κafenεῖα, καταστήματα ἐμπορικὰ, ἐργαστήρια καὶ παραπήματα. Τὰ πάντα ζοφώδη, ὑγρά, βορβορώδη, γλοιώδη, ὅπως αἱ συνοικίαι τῆς κατωτέρως τάξεως τοῦ Λονδίνου. Πλήθος πυκνὸν καὶ ἀπησχολημένον ὑπάγει καὶ ἄρχεται διὰ τῶν δρόμων τούτων, ἀδιαιρέτως διασχιζόμενον ὅπως ἀφήσῃ τόπον εἰς τοὺς ἀχθοφόρους, τὰ δαήματα, τοὺς ὄνους, τὰ λεωφορεῖα. Ὅλον σχεδὸν τὸ ἐμπόριον τῆς Κωνσταντινουπόλεως διέρχεται διὰ τοῦ προαστείου τούτου. Ἐδῶ εἶνε τὸ Κρηματιστήριον, τὸ τελωνεῖον, τὰ καταστήματα τοῦ αὐστριακοῦ Λόυδ, τὰ τῶν γαλλικῶν διαπορήμευσων· ἐκκλησίαι, νοσοκομεῖα, μοναστήρια, ἀποθήκαι. Ὑπόγειος σιδηροδρόμος συνενώνει τὸν Γαλατᾶν μὲ τὸ Πέραν ἢ Σταυροδρόμιον. Ἐὰν εἰς τοὺς

δρόμους δὲν ἐφαίνοντο σαρίκια καὶ φέσια, δὲν θὰ ἐνόεσι τις ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἄπανταχόθεν ἀκούει τις λαλουμένην τὴν γαλλικὴν, τὴν ἰταλικὴν, τὴν γενοικίαν. Οἱ Γενοικῖοι ἐδῶ εὐρίσκονται τρόπον τινὰ οἴκοι, καὶ λαμβάνουσιν ἀκόμη τὸ ἦθος κυριάρχων, καθὼς ὁπότε ἔκλειον κατ' ἀρέσκειαν τὸν λιμένα, καὶ ἀπεκρίνοντο μὲ κανόνια πρὸς τοὺς αὐτοκράτορας. Ἄλλὰ τῆς ἀρχαίας αὐτῶν δυνάμεως δὲν διασώζονται πλέον ἄλλα μνημεῖα, παρὰ οἰκίαι τινὲς πεπαλαιωμέναι ὑποβασταζόμεναι ὑπὸ μεγάλων παραστάδων καὶ ἀψίδων βαρεῖων, καὶ τὸ ἀρχαῖον οἰκοδόμημα, ἐν ᾧ ἤδρευεν ὁ Ἄρχων αὐτῶν. Ὁ ἀρχαῖος Γαλατᾶς ἐξηφανίσθη σχεδόν. Χιλιάδες οἰκίστων κατηδαφίσθησαν διὰ τὰ ρυμοτομηθῶσι δύο μεγάλα ὁδοὶ, ὧν ἡ μὲν ἀνέρχεται τὸν λόφον πρὸς τὸ Σταυροδρόμιον, ἡ δὲ χωρεῖ παραλλήλως πρὸς τὸ παράλιον ἀπὸ ἄκρου ἕως ἄκρου τοῦ Γαλατᾶ. Εἰς ταύτην τὴν ὁδὸν προεχωρήσαμεν ἐγὼ καὶ ὁ φίλος μου, καταφεύγοντες ἀνά πᾶσαν στιγμὴν εἰς τὰ ἐργαστήρια, διὰ νά παραμερίσωμεν, ὅπως διέλθωσι μεγάλα λεωφορεῖα, ὧν προηγοῦντο τοῦρκοι μὲ τὸ ὑποκάμισον μόνον, ἀνοίγοντες τὸν δρόμον μὲ ραβδισμούς. Κατὰ πᾶσαν δὲ στιγμὴν ἀντήχει εἰς τὰ ὠτά μας καὶ μία κραυγὴ. Ὁ τοῦρκος ἀχθοφόρος ὠρύετο: *Σακὴν ἄ!* (Φυλαχθῆτε!), ὁ ἀρμένιος ὑδροφόρος — *Βάρμη σου!* — ὁ ἔλλην ὑδροφόρος: *Κρὺ νερό!* — ὁ τοῦρκος ὀνηλάτης: — *Μπουραδά!* (ἐδῶ!) — ὁ ζαχαροπώλης: — *Σερμπέτ!* — ὁ ἐρημεριδοπώλης: — *Νεολόγος!* — ὁ γάλλος ἀμαξηλάτης: *Guarda! Guarda!* Ὁδεύαμεν πρὸ δέκα λεπτῶν, καὶ ἤμεθα ἤδη ξεχωφωμένοι. Φθάσαντες εἰς τι μέρος, παρετηρήσαμεν, ὅτι ἡ ὁδὸς δὲν ἦτο πλέον ἐστρωμένη. Ἐστάθημεν παρατηροῦντες καὶ ζητοῦντες νά μαντεύσωμεν τὸ αἴτιον. Ἴταλὸς δὲ τις ἐργαστηρίαριος μᾶς ἐξήγησε τὸ πρᾶγμα. Ἡ ὁδὸς αὕτη φέρει εἰς τὰ ἀνάκτορα, πρὸ τινῶν δὲ μνηῶν διερχομένης ἐκείθεν τῆς αὐτοκρατορικῆς συνοδείας, ὁ ἵππος τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου Ἀβδούλ Ἀζίζ προσέκοψε καὶ κατέπεσε, ὁ δ' ἀγαθὸς Σουλτάνος, ὀργισθεὶς, διέταξε ν' ἀρθῇ τὸ λιθόστρωτον ἀμέσως ἀπὸ τοῦ μέρους ἐκείνου μέχρι τῶν ἀνακτόρων. Εἰς τὸ ἀξιομνημόνευτον τοῦτο μέρος ἐθέσαμεν καὶ ἡμεῖς τὸ πρὸς ἀνατολὰς τέρμα τῆς ὁδοποιρίας μας, καὶ στρέψαντες τὰ νῶτα πρὸς τὸν Βόσπορον, διηυθύνθημεν διὰ σειρᾶς στενωπῶν ζοφερῶν καὶ ρυπαρῶν πρὸς τὸν Πύργον τοῦ Γαλατᾶ. Ἡ πόλις τοῦ Γαλατᾶ ἔχει σχῆμα ριπιδίου ἀνοικτοῦ, ὁ δὲ πύργος, κείμενος ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου, παριστᾷ τὸ στήριγμα τοῦ ριπιδίου. Ὁ πύργος οὗτος εἶνε σρογγύλος, ὑψηλότατος, ἀμαυρὸς δὲ τὴν ὕψιν ἀπολήγων εἰς αἰχμὴν κωνικὴν, ἣν σχηματίζει σέγγη χαλικῆ, ἥς κάτωθεν περιθεῖσι γύρος μεγάλων παραθύρων ὑελορράκτων, εἰδὸς τι ἐξώστου ἐστεγασμένου καὶ διαφρανοῦς, ὅπου διατρίβει νυχθημερὸν φρουρὰ, ἐντολήν ἔχουσα νά σημάνη τὸ πρῶτον

ἀγαπῶ περισσότερο ἀπὸ τὴν ζωὴν μου! Σὲ ἀγαπῶ ὅσον εἶνε δυνατὸν νὰ ἀγαπήσῃ τις ἐπὶ γῆς! — Ἐστράφημεν πρὸς ἀλλήλους ἐκπληκτοί. Πόθεν προήρχετο ἡ φωνὴ αὕτη; Στραφέντες, βλέπομεν διὰ τῶν σχισμᾶδων ξυλίνοιο περιφράγματος κη-ποῦν πλήρη βᾶθρων, διαβιάντα σκιηκίων, καὶ ἡθοποιοὺς οἵτινες προεγυμνάζοντο. Ὀλίγον μακρότερα ἡμῶν τοῦρκιστὰ τις ἔβλεπε καὶ αὐτὴ διὰ τῶν σχισμᾶδων καὶ ἐξεκαρδιζέτο γελῶσα· γέρον δέ τις τοῦρκος διαβαίνων ἐκεῖθεν, ἔσσει τὴν κεφαλὴν μετ' οἴκτου. Αἴφνης ἡ τοῦρκισσα ἐκβάλλει κραυγὴν καὶ φεύγει· ἄλλαι γυναῖκες εἰς τὰ πέριξ ἐκεῖ βάλλουσι κραυγὴν καὶ αὐταὶ καὶ στρέφουσι τὰ νῶτα. Τί συνέβη; Τοῦρκος, πεντηκοντούτης περίπου, γνωστὸς εἰς ὅλην τὴν Κωνσταντινούπολιν, διατρέχει τὰς ὁδοὺς ἐν καταστάσει, εἰς ὁποίαν ἤθελε νὰ ἐπαναφέρῃ ὅλους τοὺς μουσουλμάνους ὁ περιφημὸς μοναχὸς Τοῦρκ ἐπὶ τῆς βασιλείας Μωάμεθ τοῦ Δ', γυμνὸς δ' ἦλ. ἀπὸ κορυφῆς μέχρις ὀνύχων. Ὁ ἄθλιος χοροπηδᾷ ἐπὶ τῶν χαλίκων ὠρούμενος καὶ καγχάζων, ἀγέλη δὲ περιτριμμάτων τῆς ἀγορᾶς παρακολουθεῖ αὐτὸν ποιῶντες θόρυβον καὶ ταραχὴν δαιμονιώδη. — Ἐλπίζω ὅτι θὰ τὸν συλλάβωσι — λέγω πρὸς τὸν θυρῶν τὸν θεάτρον. — Οὐδ' εἰς τὸ ὄνειρόν σας θὰ τὸ ἴδῃτε — μοὶ ἀποκρίνεται ἐκείνος, — πρὸ μνηῶν ἤδη περιπλανᾶται ἐλευθέρως εἰς τοὺς δρόμους τῆς πόλεως. — Ἐν τούτοις βλέπω πέραν εἰς τὸν δρόμον ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι τρέχουν ἐκτὸς τῶν ἐργαστηρίων, κυρίας, αἱ ὁποῖαι φεύγουσι, κοράσια, τὰ ὁποῖα καλύπτουσι τὸ πρόσωπόν των, θύρας κλεισμένας, κεφαλὰς ἀποσυρομένας ἐκ τῶν παραθύρων. Τοῦτο δὲ συμβαίνει καθ' ἑκάστην, ἀλλ' οὐδεὶς λαμβάνει καὶ τὴν ἐλαχίστην φροντίδα περὶ τούτου.

Ἐξελθόντες ἐκ τῆς μεγάλης ὁδοῦ τοῦ Σταυροδρομίου, εὐρέθημεν ἔμπροσθεν μεγάλου μουσουλμανικοῦ νεκροταφείου, σκιαζομένου ἀπὸ ἄλλος κυπαρίσσω, καὶ περιωρισμένου ἀπανταχόθεν ὑπὸ περιτειγίσματος ὑψηλοῦ. Ἐὰν δὲν μᾶς ἔλεγον κατόπιν διατὶ ὑπῆρχε τὸ περιτειγισμὸς τοῦτο, ὅπερ ἐφαίνετο πρόσφατον, δὲν ἠθέλομεν τὸ μαντεύσῃ. Τὸ αἴτιον δ' εἶνε, ὅτι τὸ ἄλλος τοῦτο τὸ καθιερωμένον εἰς τὴν ἀνάπαυσιν τῶν νεκρῶν εἶχε καταλήθησιν καταγωγίον στρατιωτικῶν ἐρώτων! Καὶ τῶντι προχωρήσαντες ἐπέκεινα, εἶδομεν τὸν ἀπέραντον στρατῶνα τοῦ πυροβολικοῦ, τὸν ἀνεγερθέντα ὑπὸ τοῦ Σκιαλίλ πασχ' οἰκοδόμημα στερεῶν σχήματος τετραγώνου, μαυρουσίου ῥυθμοῦ τῆς τουρκικῆς ἀναγεννήσεως, μετὰ πύλης φερούσης ἐκατέρωθεν κίονας ἐλαφροῦς, ὧν ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἴσταται ἡ ἡμισέληνος, καὶ ὁ χρυσοῦς ἀστὴρ τοῦ Μαχμουδ, μετ' ἐξωστῶν προεχόντων καὶ παραθύρων κεκοσμημένων με στέμματα ἀραβουργῆ. Πρὸ τοῦ στρατῶνος διέρχεται ἡ ὁδὸς τοῦ Τσεδισσῆ, ἣτις εἶνε προέκτασις τῆς τοῦ Σταυροδρομίου, ἐκεῖθεν δὲ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἐκτείνεται ὀπλοστα-

σιον, καὶ ἐκεῖθεν τοῦ ὀπλοστασίου ἄλλα πράγματα. Ἐνταῦθα, ὅπου συνήθως τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας ἐπικρατεῖ ἄκρα σιωπὴ, συρρέει τὴν ἐσπέραν τῆς Κυριακῆς χεῖμαρβος ἀνθρώπων καὶ σειρά ἀτελευτητος ἀμαρῶν, ὅλη ἡ κομψὴ κοινωνία τοῦ Σταυροδρομίου, ἣτις διαχέεται εἰς τοὺς κήπους, εἰς τὰ ζυθοπωλεῖα καὶ εἰς τὰ καφενεῖα τὰ ἐπέκεινα τοῦ στρατῶνος. Εἰς ἐν τῶν καφενεῶν τούτων ἐκάμαμεν καὶ ἡμεῖς τὸν πρῶτον σταθμὸν μας, εἰς τὸ καφενεῖον *Bella vista*, συνεντευκτῆριον τοῦ ἀνθους τῆς Σταυροδρομιτικῆς κοινωνίας, καὶ ἄξιον ἀληθῶς τοῦ ὀνόματός του, διότι ἀπὸ τοῦ ἐκτεταμένου κήπου του, ὅστις ὑψοῦται ὡς ἐξώστης ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λοφώματος, φαίνεται κάτωθεν τοῦ μουσουλμανικοῦ προαστείου Παγκαλδίου ὁ Βόσπορος, πλήρης πλοίων, καὶ ἡ ἀσιατικὴ παραλία κατάσπαρτος ἀπὸ κήπους καὶ κώμας, ἡ Χρυσόπολις μετὰ τὰ λευκά της τζαμιά, καλλονὴ πλήρης γλόης, κυανοῦ χρώματος καὶ φωτὸς, ἣτις φαίνεται ὡς ὄνειρον. Ἠγέρθημεν μετὰ λύπης, καὶ μᾶς ἐφάνη καὶ τῶν δύο, ὅτι εἴμεθα ἐπαῖται, ὅτε ἐρρίψαμεν εἰς τὸν δίσκον ὀκτὼ ἄθλια σολδία, ἀφ' οὗ ἀπελευθέρωμεν τὴν θεάν ἐκεῖνην τοῦ ἐπιγεῖου παραδείσου.

Ἐξελθόντες τοῦ κήπου τῆς *Bella vista*, εὐρέθημεν ἐν μέσῳ τοῦ μεγάλου νεκροταφείου, ὅπου ἐνταφιάζονται κατὰ διακεκριμένα κοιμητήρια ἀνθρωποὶ παντὸς ἔθνους, πλὴν τοῦ ἐβραϊκοῦ. Εἶνε δὲ τὸ νεκροταφεῖον τοῦτο ἄλλος κατάσκιον κυπαρίσσω, ἀκακίων καὶ συκομωρεῶν, ἐν ᾧ φαίνονται κατάλευκοι μυριάδες λίθων ἐπιτυμβίων, οὗς μακρόθεν ἐκλαμβάνεις ὡς τὰ ἐρείπια ἀπεράντου οἰκοδομῆς. Διὰ μέσου δὲ τῶν δένδρων φαίνεται ὁ Βόσπορος καὶ τὸ ἀσιατικὸν παράλιον. Μεταξὺ τῶν τάφων διελίσσονται πλατεῖαι ἀτραποὶ, δι' ὧν διαβαίνουσιν Ἕλληνες καὶ ἀρμένιοι. Ἐπὶ τινων ἐπιτυμβίων πλακῶν κἀθηνται σταυροποδητῆ τοῦρκοι, θεωροῦντες τὸν Βόσπορον. Ἡ ἐκεῖ δ' ἐπικρατοῦσα σιὰ, ἡ δροσερότης καὶ ἡ γαλήνη εἶνε τοιαύτη, ὥστε, ὅτε κατὰ πρῶτον εἰσέρχεται τις ἐκεῖ, καταλαμβάνεται ὑπ' αἰσθήματος ἡδυτάτου, ὅπως ὅταν τὸ θέρος εἰσέλθῃ τις εἰς μεγάλην μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν ὀλίγον σκοτεινὴν. Ἐσταματήσαμεν εἰς τὸ ἀρμενικὸν κοιμητήριον. Ὅλοι οἱ ἐπιτύμβιοι λίθοι εἶνε μεγάλοι καὶ θαυτοί, σκεπασμένοι ἀπὸ ἐπιγραφᾶς ἀρμενικᾶς μετὰ τοὺς κανονικοὺς καὶ κομψοὺς χαρακτῆρας τῆς ἀρμενικῆς γλώσσης, ἐπὶ πάντων δὲ σχεδὸν ὑπάρχει γεφυρωμένη καὶ εἰκὼν τις, σημαίνουσα τὸ ἔργον καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ νεκροῦ. Εἶνε δὲ αἱ εἰκόνες αὐταὶ σφυρία, πριόνια, πτερά, κειμηλιοθήκαι, περιδέραια. Ὁ τραπεζίτης σημαίνεται διὰ τρυπάνης, ὁ ἱερεὺς διὰ μίτρας, ὁ κουρεὺς διὰ λεκάνης, ὁ χειρουργὸς διὰ νυστηρίου. Ἐπὶ τινος πλακῆς εἶδομεν κεφαλὴν ἀποκεκομμένην τοῦ σώματος, τὸ δὲ σῶμα τοῦτο αἰμόφυρτον ἢ εἰκὼν αὕτη ἐσήμαινον ὅτι ὁ νεκρὸς ἐδολοφρονήθη ἢ ἀπέθανεν ὡς κατὰδικος. Ἀρμένιος

καὶ ἄλλας εἰδήσεις τοῦ αὐτοῦ τύπου· ὅλα ὅμως ταῦτα ῥηθέντα ἐν τῇ γλώσῃ ἐκείνῃ, ἐν μέσῳ τῆς ἑλληνικῆς ἐκείνης συνοικίας, μᾶς ἐφάνησαν προσφιλέστερα πάσης ἄλλης εἰδήσεως, ὥστε πρὶν ἀναχωρήσωμεν ἀφήκαμεν εἰς τὴν μικρὰν χεῖρα τοῦ παιδίου πρὸς ἐνθύμησιν ὀλίγα κερμάτια, καὶ ἀπερχόμενοι, ἀνεφωνήσαμεν ἀμφότεροι:—“Α! πόσον εὐχάριστον εἶνε νὰ δαγκάνῃ τις ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ κάτι ἰταλικὸν!

Διήλθομεν καὶ δεύτερον τὴν μικρὰν κοιλάδα, καὶ εὗρήνημεν εἰς ἄλλο ἑλληνικὸν προάστειον, τὰ Τατάουλα, ὅπου, τοῦ στομάχου ἐπικαλουμένου βοήθειαν, ἐδράξαμεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸ ἐσωτερικὸν ἐνὸς τῶν ἀναριθμητῶν ἐκείνων οἰνοπωλείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ὄψιν παραδοξοτάτην καὶ τὴν αὐτὴν κατασκευὴν. Ἦνεν οἰκοδόμημα τρισμείγιστον, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ μεταβληθῇ καὶ εἰς θέατρον, φωτιζόμενον συνήλως μόνον διὰ τῆς θύρας, οὐτινος περὶ περιθέει ὑψηλὸς ἐξέστῃς κιγκλιδωτός. Καὶ ἔνθεν μὲν ὑπάρχει ἀπέναντος ἐστία, ὅπου κατεργαρίως τις τηγανίζει ὀψάρια, περιστρέφει ψητὰ, παρασκευάζει ἐμβάμματα, καὶ εἶνε πρόθυμος εἰς τὸ καὶ ἄλλως συντέμνει τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν· ἔνθεν δ' ὑπάρχει ἐξέδρα, ἀφ' ἧς ἄλλη μορφή ἀπειλητικὴ διανέμει οἶνον λευκὸν καὶ μέλανα εἰς ποτήρια μὲ λαβᾶς· ἐν τῷ μέσῳ δὲ καὶ πρὸς τὰ ἐμπρὸς καθίσματα κιννώδη ἄνευ στηρίγματος τῶν νώτων καὶ τραπεζάρια ὀλίγον τι ὑψηλότερα τῶν καθισμάτων, καὶ ἐνθυμίζοντα τὰ τραπέζια τῶν ὑποδηματοποιῶν. Εἰσῆλθομεν ἐκεῖ ἐντροπόμενοι ὀλίγον, διότι ὑπῆρχεν ὄμιλος ἑλλήνων καὶ ἀρμενίων ταπεινῆς τάξεως, καὶ ἐφοβοῦμεθα μὴ μᾶς ἴδωσι μὲ περιέργειαν χλευαστικὴν. Ἀλλὰ τοῦναντίον οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἠξίωσεν ἡμᾶς οὐδὲ βλέμματος. Οἱ κάτοικοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶνε, νομίζω, οἱ ἥκιστα περίεργοι ἄνθρωποι τοῦ κόσμου· πρέπει δὲ νὰ εἶσαι τοῦλάχιστον Σουλτάνος, ἢ νὰ διαβαίνῃς τοὺς δρόμους γυμνός, ὡς ὁ τρελλὸς τοῦ Σταυροδρομίου, διὰ νὰ παρατηρήσῃ τις ὅτι ὑπάρχεις εἰς τὸν κόσμον. Ἐκαθίσταμεν εἰς μίαν γωνίαν, καὶ ἐπεριμέναμεν. Ἄλλ' οὐδεὶς ἤρχετο. Τότε ἐνοήσαμεν ὅτι εἰς τὰ οἰνοπωλεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶνε συνήθεια νὰ ὑπηρετῆται τις μόνος του. Ἐπήγαμεν κατ' ἀρχάς εἰς τὴν ἐστίαν καὶ εἴπαμεν καὶ μᾶς ἐδόθη ψητὸν, Κύριος οἶδε ἀπὸ ποῖον τετράποδον, ἔπειτα εἰς τὴν ἐξέδραν, καὶ ἐλάθομεν ἐν ποτήριον ῥητινίτου τῆς Τενέδου, καὶ τὰ ἐφέραμεν ἐπὶ τοῦ τραπέζιου, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐφθάνεν ἔως εἰς τὰ γόνατα, καὶ βλέποντες ἀλλήλους ταυρηθὸν, συνετελέσαμεν τὸ γεῦμα. Ἐπληρώσαμεν καρτερικῶς, καὶ ἐξεληθόντες ἐν σιωπῇ ἐκ τοῦ φόβου μὴ ἐξέλθῃ τοῦ στόματος ἡμῶν ὀγκληθὸς τις ἢ ὑλακὴ, ἀνελάθομεν τὴν πρὸς τὸν Κεράτιον κόλπον ἡμετέραν πορείαν.

Μετὰ δέκα λεπτά ὁδοιπορικῆς εὗρήνημεν πάλιν ἐν πληρῇ Τουρκίᾳ, ἐν τῷ μεγάλῳ μουσουλμα-

νικῷ προαστείῳ Κασίμ-πασᾶ, ἐντὸς ἀληθοῦς πόλεως πλήρους τζαμιῶν καὶ μοναστηρίων δεροβισιδων, περιβολίων καὶ κήπων, καταλαμβάνουσης δ' ὀλόκληρον λόφον καὶ κοιλάδα, ἐκτεινομένης μέχρι τοῦ Κερατίου κόλπου, ὅπου περιλαμβάνει ὅλον τὸν ἀρχαῖον κόλπον τοῦ Μανδρακίου ἀπὸ τοῦ νεκροταφείου τοῦ Γαλατᾶ μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου, ὅπερ ἀντιμετωπίζει τὸ ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὀχθῆς προάστειον τοῦ Βαλατᾶ. Ἀπὸ τοῦ ὕψους δὲ τοῦ Κασίμ-πασᾶ ἀπολαύει τις θέαμα γοητευτικόν. Κάτω ἐπὶ τῆς παραλίας φαίνεται ἡ ἀπέραντος ὀπλοθήκη, ὁ Τερε-χανές: λαβύρινθος δεξαμενῶν, ἐργαστηρίων, πλατειῶν, ἀποθηκῶν καὶ στρατώνων, ἐκτεινόμενος ἐπὶ μίλιον καθ' ὅλην τὴν παραλίαν ἐκείνην τοῦ Κερατίου κόλπου, ἣτις χρησιμεύει ὡς πολεμικὸς λιμὴν· τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, κομψὸν καὶ ἐλαφρὸν, ὅπερ νομίζεις ὅτι πλέει ἐπὶ τῶν ὑδάτων, καὶ διαγράφει τὰ λευκά του σχήματα ἐπὶ τοῦ βαθέος πρασίνου χρώματος τοῦ νεκροταφείου τοῦ Γαλατᾶ ὁ λιμὴν διαπλεόμενος ἀπὸ μικρὰ ἀτμόπλοια καὶ καΐκια πλήρη ἐπιβατῶν, οἵτινες διέρχονται ἀνά μέσον τῶν ἀκινήτων θωρηκτῶν καὶ τῶν ἀρχαίων φρεγατῶν τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου· ἐπὶ δὲ τῆς κατέναντι παραλίας ἡ Σταμπούλ, τὸ ὑδραγωγεῖον τοῦ Οὐάλεντος, ἐκτοξεῖον τὰς ὑψηλοτάτας του ἀψίδας εἰς τὸ κυανόχρονον τοῦ οὐρανοῦ, τὰ μεγάλα τζαμιά τοῦ Μωάμεθ καὶ Σουλεϊμάν, καὶ μυριάδες οἰκιῶν καὶ μινारेδων. Ὅπως ἀπολαύσωμεν κάλλιον τὸ θέαμα τοῦτο, ἐκαθίσταμεν ἐνώπιον τουρκικοῦ καφενεῖου, καὶ ἐρροφήσαμεν τὸν τέταρτον ἢ πέμπτον τῶν δώδεκα κυθήσκων καφῆ, ὅσους ἐκὼν ἄκων εἶνε ἠναγκασμένος ὁ διατρίβων ἐν Κωνσταντινουπόλει νὰ λαμβάνῃ καθ' ἑκάστην. Ἦτο καφενεῖον ἄθλιον, ἀλλ' ὅπως ὅλα τὰ τουρκικὰ καφενεῖα, πρωτοτυπότατον, ὅχι πολὺ διάφορον ἴσως τῶν πρώτων καφενεῖων τῶν ἐπὶ Σουλεϊμάν τοῦ μεγάλου, ἢ ἐκείνων, εἰς ἃ ἐνέπιπτεν μὲ γυμνὴν τὴν βρομαίαν Ἀμουράτ ὁ Δ', ὅτε διήρχετο τὴν πόλιν διὰ νυκτὸς ὅπως τιμωρήσῃ αὐτοπροσώπως τοὺς πωλητὰς τοῦ ἀπηγορευμένου ποτοῦ. Πόσα διατάγματα αὐτοκρατορικὰ, πόσας ἐριδὰς θεολογικὰς καὶ αἱματηρὰς συγκρούσεις προεκάλεσεν ὁ «ἐχθρὸς οὗτος τοῦ ὕπνου καὶ τῆς γονιμότητος», ὅπως ἀπεκάλουν τὸν καφὸν οἱ αὐστηροὶ οὐλεάδες, τὸ «πνεῦμα τοῦτο τῶν ἀνεύρων καὶ ὁ διεγέρτης τῆς φαντασίας», ὅπως ἀπεκάλουν αὐτὸν οἱ μὲ τὰς πλατεῖας χειρίδας οὐλεμάδες, καὶ ὅστις σήμερον εἶνε, μετὰ τὸν ἔρωτα καὶ τὸν καπνὸν, ἡ γλυκυτέρα παρηγορία παντός Ὀθωμανοῦ, καὶ τοῦ πλέον πτωχοῦ! Καφὸν πίνει τις σήμερον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ πύργου τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ Πύργου τοῦ Σερρασκεράτου, καφὸν εἰς ὅλα τὰ μικρὰ ἀτμόπλοια, καφὸν εἰς τὰ νεκροταφεῖα, καφὸν εἰς τὰ κουρεῖα, εἰς τὰ λουτρά, εἰς τὰ παζάρια. Εἰς ὁποιοῦνδήποτε μέρος τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐν εὐσεβῆς, δὲν ἔχεις παρὰ

θρόπου ζητούντος βοήθειαν, και ἀκολούθως ἐπῆλθε γενική σιωπή, και ἐμείναμεν και ἡμεῖς αὐτοὶ ἐπὶ τινι λεπτῇ σιωπῆλοι, μετ' ἀορίστου τινός αἰσθήματος ὑλίψεως, ὡς ἐάν αἱ δύο ἐκεῖναι φωναὶ εἶχον προσκαλέσῃ εἰς τὴν προσευχὴν ἡμᾶς μόνους, και, ἐξαφανισθέντος τοῦ φαντάσματος ἐκείνου, εἶχομεν μείνῃ ἐν τῇ κοιλάδι ἐκείνῃ ἐγκαταλειμμένοι ἀμφοτέροι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Οὐδέποτε ἤχος κώδωνος συνεκίνησε τόσον βαθέως τὴν καρδίαν μου, και μόνον τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐνόησα δικαίῃ ὁ Μωάμεθ, θέλων νὰ προσκαλέσῃ τὸν πιστόν εἰς τὴν προσευχὴν, ἐπροτίμησε τῆς ἀρχαίας ἰσραηλιτικῆς σάλπιγγος και τοῦ ἀρχαίου χριστιανικοῦ σημάντρου τὴν φωνὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπὶ μακρὸν δὲ χρόνον διετέλεσε διαστάζων περὶ τῆς ἐκλογῆς, και ὀλίγου δεῖν ἡ ὄψις ὀλοκλήρου τῆς Ἀνατολῆς μετεβλόλλετο ἕνεκα τούτου, και ἀπέββαιεν ὅλως διάφορος τῆς σημερινῆς· ἀφ' οὗ ἐξελέχθη τὸ σημάντρον, ὅπερ ἀκολούθως μετεβλήθη εἰς κώδωνα, ὁ μινχαρὲς θὰ μετεμορφώνετο, και θὰ ἔχανετο οὕτως εἰς τῶν πρωτοτυποτέρων και χαριστέρων χαρακτήρων τῆς πόλεως και τῆς ἀνατολικῆς ἐν γένει τοπογραφίας.

Ἀναβάντες ἐκ νέου ἀπὸ τὸ Πιλι-πασᾶ εἰς τὸν λόφον, πρὸς δυσμὰς, εὐρέθημεν ἐντὸς μεγάλης ἐκτάσεως ἀγρῶν γυμνῶν, ὁπόθεν ἐφαίνετο ὀλόκληρος ὁ Κεράτιος κόλπος, και ὅλη ἡ Σταμπούλ ἀπὸ τοῦ προαστείου τοῦ Ἐγιοῦπ ἕως εἰς τὸν λόφον τοῦ Σεραγίου· τέσσαρα ὅλα μίλια κήπων και τζαμιῶν, μεγαλοπρέπειαι και κομψότης δηλ. ἀξία νὰ τὴν θεωρῇ τις γονυπετῆς ὡς τινὰ θείαν ὄψασιν. Ἦτο τὸ Ὁκ-μειδᾶν, ἡ πλατεῖα τῶν βελῶν, ὅπου ἐρχόμενοι οἱ Σουλτάνοι ἐτόξευον, κατὰ τὸ ἔθος τῶν Περσῶν βασιλέων. Ἀκόμη ὑπάρχουσιν ἐκεῖ διεσκορπισμένοι κατὰ διαστήματα ἄνισα κιονίσκοι μαρμαρίνου ἐνεπιγράφοι, δεικνύοντες τὰ μέρη, ὅπου ἔπεσον τὰ αὐτοκρατορικὰ βέλη. Εὐρίσκειται ἀκόμη ἐκεῖ τὸ κομψὸν κιόνιον μετὰ τοῦ βήματος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου οἱ σουλτάνοι ἔτεινον τὸ τόξον. Καὶ δεξιόθεν μὲν ἐξεστεινετο εἰς τοὺς ἀγρούς μακρὰ σειρὰ πασάδων και βέιδων, ζώντων σημείων θαυμασμοῦ, δι' ὧν ὁ σουλτάνος ἐτίμα τὴν ἰδίαν αὐτοῦ δεξιότητα· ἀριστερόθεν δὲ ἦσαν δώδεκα νεανίσκοι, θεράποντες τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας, οἵτινες ἔρχον νὰ συλλέγωσι τὰ βέλη, και νὰ σημειώνωσι τὰ μέρη, ὅπου εἶχαν πέσῃ· περίξ δὲ, ὅπισθεν τῶν δένδρων και θάμνων, και τοῦρκοί τινες ἐλθόντες νὰ ἴδωσι κρυφίως τοὺς ὑψηλοὺς χαρακτῆρας τῆς μορφῆς τοῦ Μεγάλου Κυρίου· τὸ δὲ βῆμα κατεῖχεν, ἐν στάσει μεγαλοπρεποῦς ἀθλητοῦ, ὁ Μαχμούδ, ὁ ῥωμαλεώτερος τοξότης τῆς αὐτοκρατορίας, πρὸς οὗτινος τὸ σπινθηροβόλον βλέμμα ἐκυπτε τὸ μέτωπον τῶν θεατῶν, και ὁ περίφημος πώγων, μέλας ὡς ὁ κόραξ τοῦ ἔρους Ταύρου διεκρίνετο μακρόθεν, καθειμένος ἐπὶ τοῦ μεγάλου λευκοῦ μανδύου, τοῦ ῥαντισμένου μετὰ τὸ αἶμα τῶν Γεντισά-

ρων. Σήμερον πάντα ταῦτα μετεβλήθησαν και ἀπέβαλον τὴν προτέραν τῶν ποίησιν· ὁ μὲν σουλτάνος πυροβολεῖ μετὰ τὸ πολυκροτον ἐν ταῖς αὐλαῖς τῶν ἀνακτόρων, εἰς δὲ τὸ Ὁκ-μειδᾶν γυμνάζεται τὸ πεζικὸν εἰς τὴν διὰ τῶν πυροβόλων σκόπευσιν. Καὶ ἔνθεν μὲν ὑπάρχει τεκέξ (μονή) δερβισιδων, ἔνθεν δὲ καφενεῖον ἐρημικὸν, και ὅλη ἡ ἐξοχὴ ἐκείνη εἶνε ἠρημωμένη και μελαγχολικὴ ὡς στέππα.

Καταβαίνοντες ἀπὸ τὸ Ὁκ-μειδᾶν πρὸς τὸν Κεράτιον κόλπον, εὐρέθημεν εἰς ἐν ἄλλο μικρὸν προάστειον ὀθωμανικόν, καλούμενον Πιρι-πασᾶ, ἕως ἀπὸ τοῦ διαστήμου μεγάλου βεζίρου Σελιμ τοῦ Α', ὅστις ἀνέθρεψε Σουλεϊμᾶν τὸν μέγαν. Τὸ Πιρι-πασᾶ εἶνε καταντικρὸν τοῦ ἰσραηλιτικοῦ Βλαταῶ, κειμένου ἐπὶ τῆς ἀντίπεραν ὄχθης τοῦ κόλπου. Δὲν ἀπηντήσαμεν ἐκεῖ ἄλλο τι παρὰ μερικοὺς σκύλους και γοαίας τινὰς Ὀθωμανίδας ἐπαίτιδας. Ἡ ἐρημία ὅμως αὕτη μᾶς ἐπέτρεψε νὰ παρατηρήσωμεν ἐν πάσῃ ἡμῶν ἀνέσει τὴν κατασκευὴν τοῦ χωρίου, ὅθεν και παρατηρήσαμεν πρῶγμά τι ὅλως παράδοξον. Ὁ εἰσερχόμενος δηλ. εἰς τὸ χωρίον, ὅπως και εἰς οἰονδήποτε ἄλλο μέρος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀφ' οὗ πρῶτον εἶδεν αὐτὸ μακρόθεν, πάσχει ὅ,τι και ὁ παρατηρῶν ἐγγύθεν και ἐπὶ τῆς σκηνῆς σκηνογραφίαν θεατρικὴν, ἀφ' οὗ εἶδε πρότερον αὐτὴν ἀπὸ τῆς πλατείας τοῦ θεάτρου· θαυμάζει πῶς τὸ σύνολον πραγμάτων τόσον χονδροειδῶν και ἀθλίων ἦτο δυνατόν νὰ παραγάγῃ τόσον ὠραίαν ὀπτικὴν ἀπάτην. Οὐδ' ὑπάρχει που γῆς, ὡς φρονῶ, πόλις ἄλλη, τῆς ὁποίας τὸ κάλλος νὰ εἶνε ἀπλῆ ἐπιφάνεια, ἀπλοῦν φαινόμενον, εἰς τόσον βαθμόν, ὅσον ἡ Κωνσταντινούπολις. Φαινόμενον ἐκ τοῦ Βλαταῶ τὸ Πιρι-πασᾶ εἶνε πολίχνη κομψή, πλήρης χρωμάτων χαρισστάτων, περισσευμένη μετὰ χλόην, κατοπτριζομένη εἰς τὰ νάματα τοῦ Χρυσοῦ κέρατος ὡς νέφος, και διεγείρει μυρίας ὅσας εἰκόνας ἔρωτος και ἠδονῆς. Καθὼς ὅμως εἰσέλθεις εἰς αὐτὴν, πάντα ταῦτα ἐξαφανίζονται. Δὲν ἔχεις ἐνώπιόν σου εἰμὴ οἰκίσκους ἀκόμψους, ἀπειροκάλλως χρωματισμένους, ὅπως οἱ κλωβοὶ τῶν θηριοτρόφων· αὐλίδια στενὰ και ῥυπαρὰ, τὰ ὁποῖα φαίνονται ὡς τινὰ καταγώγια στριγλῶν· συμπλέγματα συκεῶν και κυπαρίσσων σιεπασμένων ἀπὸ κουνιοτῶν, κήπους πλήρεις ἐρειπίων, στενωποὺς ἐρήμους, ἀθλιότητα, ἀκαθαρότητα, κατήφειαν. Ἀλλὰ κατὰ βάς μίαν κλιτῶν, πῆδησον ἐντὸς ἐνὸς καϊλίου, και μετὰ πέντε κωπιλασίας ἐπαναβλέψεις τὴν φαντασιώδη πολίχνην ἐν ὅλῃ τῇ πομπῇ τῆς καλονῆς και χάριτός της.

Χωροῦντες πρὸς τὰ πρόσω, παρὰ τὴν ὄχθην πάντοτε τοῦ Κερατίου κόλπου, καταβαίνομεν εἰς ἄλλο προάστειον, εὐρὺ, πολυάνθρωπον, παράδοξον τὴν θέαν, ὅπου εὐθὺς ἀπὸ τὰ πρῶτὰ σου βήματα ἔνοεις ὅτι δὲν εὐρίσκειαι πλέον ἐν τῷ μέσῳ μουσουλμάνων. Ἀπανταχόθεν φαίνονται παιδία ῥυ-

καλλονή ἰσχύει νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον χαρὰν πλήρη, ἐὰν θεώμενος αὐτὴν δὲν αἰσθάνεται συγχρόνως ἐντὸς τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ τὴν μικρὰν καὶ λεπτὴν χεῖρα τῆς ἡγαπημένης του.

Περὶ δυσμάς ἡλίου κατήλθομεν τὸν Κεράτιον κόλπον, ἐπέδημεν εἰς καίκιον τετράκωπον, καὶ μόλις εἶπομεν τὴν λέξιν: — Γαλατᾶ! — καὶ ἡ κομψὴ λέμβος ἦτο ἤδη μακρὰν τῆς ὄχθης. Καὶ ἀληθῶς τὸ καίκιον εἶνε ἡ κομψοτέρα λέμβος, ἥτις διηυλάκωσέ ποτε τὰ ὕδατα. Εἶνε μακρότερον τῆς γόνδολλας, ἀλλὰ στενότερον καὶ κομψότερον εἶνε διάγλυρον, κατὰγραπτον καὶ ἐπίγρυσον· δὲν ἔχει οὔτε πηδάλιον, οὔτε ἐδώλια· κάθηται δ' ὁ ἐπιβάτης ἐπὶ τάπητος ἢ προσκεφαλίου οὕτως, ὥστε μόνον ἡ κεφαλή καὶ οἱ ὦμοί του ἐξέχουσι τοῦ πλοίου· ἀμφότερα δ' αὐτοῦ τὰ ἄκρα ἀποπερατοῦνται οὕτως, ὥστε νὰ δύναται νὰ προχωρῇ καὶ ὅπισθεν ὁμοίως καὶ ἔμπροσθεν· καὶ ἐκ τοῦ ἐλαχίστου κινήματος ταλαντεύεται ἀπολύεται ἐκ τῆς ἀκτῆς ὡς βέλος ἀπὸ τοῦ τόξου, νομίζεις ὅτι ἐφίπταται ἐπὶ τοῦ ὕδατος ὡς χελιδὼν, παρακάμπτει καὶ παρεισχωρεῖ διὰ παντὸς τοῦ προστυχόντος, καὶ φεύγει ἀντανακλῶν ἐπὶ τῶν ὑδάτων τὰ μυρία του χρώματα ὡς δελφὶν καταδιωκόμενος. Οἱ κωπηλάται μας ἦσαν δύο τοῦρκοὶ νεανίαι μὲ τὸ κόκκινον φέσι, μὲ υποκάμισον κυανοῦν, μὲ ὑπερμέγεις ἐσώθρακον λευκότατον, καὶ μὲ γυνοὺς τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας, δύο εἰκοσαεταῖς ἀθληταὶ ὀρειχαλκόχρσοι, καθάριοι, εὐθυμοὶ καὶ εὐτολμοὶ, οἵτινες διὰ μιᾶς μόνης κωπηλασίας προήλαυον καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς λέμβου. Ἐγγύθεν ἡμῶν περῆλυον ἄλλα καίκια μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, ὥστε μόλις ἐπροφθάνομεν νὰ τὰ ἴδωμεν. Ἐγγὺς ἡμῶν διήρχοντο πλήθη νησῶν, ἄλλα δὲ πτηνὰ περιστρέφοντο ἄνωθεν ἡμῶν, παρέπλεον λέμβοι μεγάλοι σιμπασμέναι, φέρουσαι τουρισσὰς καλυπτροφόρους, ἐκ διαλειμμάτων δὲ τὰ φύκη μᾶς ἀπέκρυπτον τὰ πάντα· Ἡ πόλις, καθορωμένη τὴν στιγμήν ἐκεῖνην ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Κερατίου κόλπου, παρίστα εἰς ἡμᾶς θέαμα ὅλως νέον. Ἡ ἀσιατικὴ παραλία δὲν ἐφαίνετο τότε ἕνεκα τῆς καμπυλότητος τοῦ ὄρου, καὶ ὁ λόφος τοῦ Σερκίου ἀπέκλειε τὸν Κεράτιον κόλπον ὡς μακροτάτην λίμνην. Οἱ λόφοι τῶν δύο παραλίων ἐφαίνοντο μεγεθυόμενοι εἰς βαθμὸν γιγάντειον, καὶ ἡ ἐν ἀπόπτῳ Σταμπούλ, φέρουσα ἐλαφρότερα καὶ ἀσθενέστερα τὰ κυανᾶ καὶ τέρρινα χρώματά της, ἄπειρος δὲ καὶ κούφη ὡς μαγικὴ πόλις, ἐνόμιζες ὅτι ἔπλεον ἐπὶ τῶν ὑδάτων, καὶ ἠφρνίζετο εἰς τὰ ὕψη τοῦ οὐρανοῦ. Τὸ καίκι ἐπέτα, τὰ δύο παραθαλάσσια ἔφρευαν, οἱ κολπίσκοι καὶ τὰ ἄλλα ἐπαρουσιάζοντο καὶ ἠφρνίζοντο ἀλληλοδιαδόχως, τὰ χρώματα τῆς πόλεως ἐγίνοντο ἐξιτηλιότερα, ὁ ὀρίζων ἐπυροῦτο, τὰ ὕδατα ἐξέπεμπον χρυσοῦς καὶ πορφυροῦς ἀντανακλάσεις, καὶ βαθεῖα νάρκη εἰσεδύετο βαθμιαίως εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἀναμειγμένη μεθ' ἠδονῆς

τινος ἀνεκφράστου, ἥτις μᾶς ἔκαμνε νὰ μειδιῶμεν καὶ νὰ μένωμεν ἄφωνοι. Ὅτε τὸ καίκιον ἐσταμάτησεν εἰς τὴν ἀποβάθραν τοῦ Γαλατᾶ, ἐδέησε νὰ φωνήσῃ ταῦτα πρὸς τὸ οὖς ἡμῶν ὁ ἕτερος τῶν κωπηλατῶν: — Monsù! Arrivar! (οἷον εἰπεῖν: ἐφθάσαμεν!) — καὶ ἡμεῖς ἐξηγέρθημεν ὡς ἀπὸ δνείρου.

* * * * *

αἱ τελευταῖαι ὄραι τοῦ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΜΑΞΙΜΙΑΙΑΝΟΥ

Ἡ ἐπανάληψις τῶν διπλωματικῶν σχέσεων μεταξὺ Γαλλίας καὶ Μεξικίου παρέσχε τὸ ἐνδόσιμον εἰς τὰς ἐφημερίδας τῶν Παρισίων νὰ γράψωσι κατ' αὐτὰς πολλὰ περὶ τοῦ Μεξικίου καὶ τῆς ἐκστρατείας, ἣν εἰς τὴν χώραν ταύτην ὁ Ναπολέων Γ' ἐπεχείρησεν, ἐκστρατείας, ἣν οἱ ὄπαδοὶ τοῦ Ναπολέοντος εἶχον τότε ἀποκαλέσει «La plus grande pensée du règne», ἀλλ' ὁ χρόνος κατέδειξεν ὡς μεγάλην μωρίαν. Ἐξ ὅσων αἱ Παρισιναὶ ἐφημερίδες ἐσχάτως ἔγραψαν σταχυολογούμεν τὰ ἀφορῶντα τὸ τραγικὸν τέλος τοῦ αὐτοκράτορος Μαξιμιαίανου. Οἱ ἀναγνώσται τῆς Ἑστίας θὰ ἀναγνώσωσι, πιστεύομεν, μετ' ἐνδιαφέροντος τὰ κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ αὐτοχρῶς ἐκεῖνου ἡγεμόνος.

* *

Ὅροι τινὲς μόνον ἐχώριζον τοῦ λοιποῦ τὸν αὐτοκράτορα Μαξιμιαίανον ἀπὸ τῆς ὀλεθρίας σιγμῆς, ἣν οὐδὲν πλέον ἠδύνατο νὰ ἀναβῆλῃ. Εἰς τὴν προσέγγισιν τοῦ θανάτου γαλήνης σθερότης ἀντικατέστησε παρὰ τῷ Μαξιμιαίανῳ τὸ νῦν μὲν καταβεβλημένον, νῦν δὲ πυρετώδες ἦθος, ὃ εἶχεν ἐπιδείξει κατὰ τὴν ἐκτύλιξιν τοῦ τραγικοῦ δράματος, οὐτινος ἦτο τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον. Ἐπὶ μακρὸν χρόνον δὲν ἐπίστευε βεβαίως ὅτι ἔμελλε νὰ ἐπέλθῃ τοιαύτη τραγικὴ λύσις. Εἶχεν ἐλπίσει ὅτι εἴτε ἡ ὑψηλὴ αὐτοῦ καταγωγὴ, εἴτε μία συνθήκη μετὰ τοῦ Juarez, εἴτε τέλος πάντων μία κρυφία φυγὴ θὰ ἔσωζον τὴν ζωὴν του. Ἡδὴ ὅμως ὅτε εὐρίσκετο πρόσωπον πρὸς πρόσωπον μὲ τὴν ἀδυσώπητον εἰμαρμένην, ὃ ἐξ αἵματος εὐγενῆς ἐπανεφάνη ὀλόκληρος, ἠθέλησε νὰ ἀποθάνῃ ὡς ἄνδρειος.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς 18 Ἰουνίου εἶχε παρακαλέσει τὸν στρατηγὸν Escobedo νὰ διαβιβάσῃ εἰς San Luis, ὅπου διέτριβεν ὁ Juarez, τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν:

Queretaro, 18 Ἰουνίου 1867.

Πρὸς τὸν δὸν Benito Juarez.

Ἐπιθυμῶ νὰ γαισθῇ ἡ ζωὴ εἰς τὸν δὸν Miguel Miramon καὶ εἰς τὸν δὸν Thomas Mejia, τοὺς μετ' ἐμοῦ καταδικασθέντας, καὶ νὰ εἶμαι ἐγὼ μόνος τὸ ὄσκα.

ΜΑΞΙΜΙΑΙΑΝΟΣ.

Διήλθε τὴν μετὰ μεσημβρίαν γράφων ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς φίλους του καὶ πρὸς τὴν σύζυγόν του. Ἡ ἐπιστολὴ πρὸς τὴν σύζυγόν του εἶχεν ὡς ἐξῆς: